

Co-funded by
the European Union

Co-funded by Sweden

Sweden
Sverige

PËRMBLEDHJE E POLITIKASH

Rekomandime për
harmonizimin e
legjislacionit të Kosovës
me standardet e
procesit të
anëtarësimit
në BE

Janar 2023

Advocacy Center
for Democratic Culture

Co-funded by
the European Union

Co-funded by Sweden

Sweden
Sverige

*

REKOMANDIME PËR HARMONIZIMIN E LEGJISLACIONIT TË KOSOVËS¹ ME STANDARDET E PROCESIT TË ANËTARËSIMIT NË BE

Ky përmbledhje politikash u krijua në kuadër të projektit "Gratë për gratë - të bashkuara në pushtet", zbatuar nga Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike (ACDC), dhe mbështetur nga Reactor - Research in action dhe partnerët e tyre përmes aksionit "Përparimi i Barazisë Gjinore. përmes procesit të anëtarësimit në BE". Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian dhe bashkëfinancohet nga Suedia.

Ky publikim është realizuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe bashkëfinancuar nga Suedia. Përmbajtja e tij është përgjegjësi e vetme e OJQ ACDC dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian ose Suedisë.

¹ Ky përcaktim është pa paragjykim ndaj qëndrimeve mbi statusin dhe është në përputhje me Rezolutën 1244 të KS të OKB-së dhe Opininionin e GJND-së për Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës.

TABELA E PËRMBAJTJES

Rreth projektit "Gratë për gratë - të bashkuara në pushtet"	3
Hyrje	3
Historiku	6
Rekomandime	8
Konkluzion	9

RRETH PROJEKTIT "GRATË PËR GRATË - TË BASHKUARA NË PUSHTET"

Objektivi i përgjithshëm i projektit është të fuqizojë gratë që vijnë nga komunitetet joshumicë dhe që jetojnë në veri të Kosovës për të marrë pjesë në proceset vendimmarrëse dhe për të rritur ndërgjegjësimin e burrave për rëndësinë e përfshirjes së tyre. Më saktësisht, qëllimi afatgjatë i projektit është të promovojë dhe mbështesë përfshirjen e më shumë grave në gjyqësor, polici dhe politikë. Duke vepruar kështu, numri i grave pjesëmarrëse do të rritet, gjë që do të përmirësojë zbatimin e kuotës së përgjithshme (sipas Ligjit për Barazi Gjinore) dhe do ta sjellë Kosovën më afër rrugës evropiane.

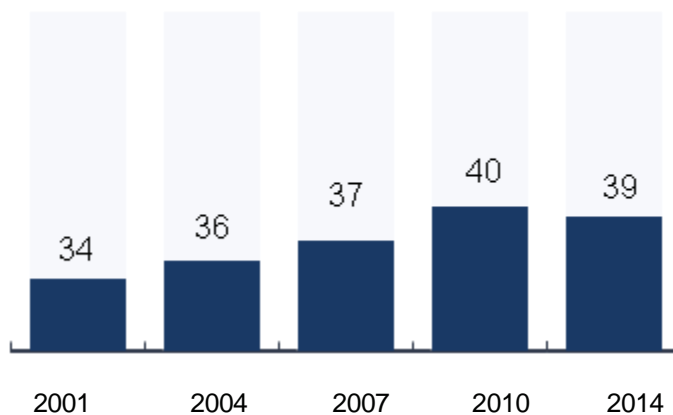
Qëllimi i këtij punimi është të nënvizojë se, pavarësisht progresit të rëndësishëm në zhvillimin socio-ekonomik, asnjë vend nuk ka arritur barazi të plotë gjinore. Përmbledhja e politikave synon të vlerësojë gjendjen aktuale në lidhje me pjesëmarrjen e grave në vendimmarrje në nivel qendror dhe lokal në Kosovë, të promovojë barazinë gjinore dhe të ofrojë rekomandime për politika për organet përkatëse shtetërore. Rekomandimet janë zhvilluar në bazë të takimeve të Rrjetit të Grave, rrjet i themeluar dhe që mbledhi gra nga institucione të ndryshme në veri të Kosovës, për të rritur lidhjet dhe për të ndarë pikëpamjet dhe qëndrimet për pozitën e gruas në very.

HYRJE

Historia tregon se gratë kanë luftuar për të drejtat e tyre që nga kohërat e lashta. Beteja fillestare lidhet me të drejtën e votës. Gratë janë nënvlerësuar gjatë historisë dhe të drejtat e tyre për shumë gjëra janë mohuar, duke përfshirë të drejtën e pronës, të drejtën për punë dhe të drejtën e votës. Është e pashmangshme të theksohet fakti se megjithëse ligjet kanë pretendime të qarta për të përfaqësuar interesat e të gjitha qenieve njerëzore, përmes miratimit dhe formulimit të ligjeve dhe zbatimit të tyre nga burrat, gratë anashkalohen, heshten, keqinterpretohen, nënprivilegohen, nënshtrohen dhe mbrohen në mënyrë të pamjaftueshme nga format e ndryshme të dhunës dhe diskriminimit.

Gjatë gjithë historisë, gratë nuk u lejuan kurrë të përfaqësonin veten gjatë procesit legjislativ dhe zbatimit të tyre praktik, me përjashtim të një kohe të shkurtër në historinë moderne që filloi në dekadat e mëvonshme të shekullit të njëzetë. Gratë zakonisht përfaqësoheshin nga burrat, gjë që nuk ishte pa paragjykim. Varësia ligjore nga një burrë ishte e plotë ndonjëherë, dhe kurrë nuk pushoi së aspiruari për atë. Gratë në përgjithësi luftuan më shumë për të drejtat e tyre sepse përballeshin më shumë me diskriminim, megjithëse edhe meshkujt u diskriminuan dhe i'u mohuan disa të drejta. Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se disa të drejta grave i'u mohoheshin më shpesh sesa burrave.

Kur është fjala për fuqizimin e përfaqësimit të grave në lidhshmërinë politike, Kosova ka bërë përparim të dukshëm. Pavarësisht mungesës së grave në pozitat e larta drejtuese, prania e grave të fuqishme po ndryshon perceptimet e publikut për gratë dhe po jep një motivim për rritje të ardhshme në menaxhimin e grave. Vendosja e kuotës gjinore parlamentare ka rritur mundësitë e grave për të marrë pjesë në politikë dhe i ka ndihmuar ato në tejkalimin e pengesave për ta bërë këtë.²

Numri i deputetëve të zgjedhur 2001 - 2014

Shënim: shifrat e llogaritura nga rezultatet e konfirmuara të zgjedhjeve nga KQZ

Sic mund të konstatohet nga grafiku i mësipërm, ndonëse kuota prej 30% e totalit të mandateve për subjektet politike në asamblatë parlamentare dhe lokale, e përcaktuar me Ligjin për Zgjedhjet e Përgjithshme, në masë të madhe është respektuar, përcaktimi i Ligjit për Barazi Gjinore që ata nuk ka zënë

² Fondacioni Ndërkombëtar për Sistemet Zgjedhore, IFES realizoi analizën gjithëpërfshirëse gjinore në Kosovë, mars 2014

40% të posteve të emëruara në qeveri. Pavarësisht se kishin portofol të dukshëm, gratë mbanin vetëm 3 nga 19 poste ministore dhe 5 zëvendëskryeministre në administratën që u krijua në vitin 2010. Deri në përfundimin e mandatit në vitin 2014, vetëm një grua mbeti në një pozitë më të lartë. Situata ishte e ngjashme në nivelin e administratës lokale. Kur bëhet fjalë për zgjedhjet më të fundit komunale të mbajtura në vitin 2021, 14 kandidatë (8%) ishin gra, dhe vetëm dy ishin vendosur në bastionet e partisë së tyre politike (në Graçanicë dhe Ranillug). Gjithsej 1,937 gratë (37%) kandiduan për kuvendet komunale në lidhje me kuotën minimale gjinore prej 30 për qind dhe 36 prej tyre (12%) kryesonin listat e tyre. Vetëm 364 gra u zgjodhën (36%) – 221 u zgjodhën përmes votave të fituara (61% e të gjitha grave të zgjedhura) dhe 143 për shkak të mekanizmit të kuotave (39%). Miratimi i politikave të brendshme partiake për politikanët për të inkurajuar pjesëmarrjen e grave dhe për të integruar çështjet gjinore në platformat partiake do të ishte zgjidhje më afatgjatë në drejtim të përfshirjes më të madhe të grave në procesin zgjedhor dhe vendimmarrje si në nivel lokal ashtu edhe në atë qendror.

Sipas **Ligjit për Barazi Gjinore të Kosovës**³ gratë duhet të përfaqësohen në mënyrë të barabartë në të gjitha aspektet e jetës sociale dhe ekonomike. Pengesa më e madhe për përfaqësimin e barabartë të grave në Kosovë është diskriminimi gjinor në aspektin e mbrojtjes ligjore dhe qasjes në drejtësi, diskriminimi në tregun e punës, diskriminimi në arsim, punësim, avancim dhe pagesë, mbrojtja e të drejtave dhe lirive riprodhuese, mbrojtja nga dhuna, dhunimi, incesti, shantazhi seksual dhe abuzimi martesor, prostitucioni dhe pornografia, ligji patriarkal dhe zbatimi i tij.

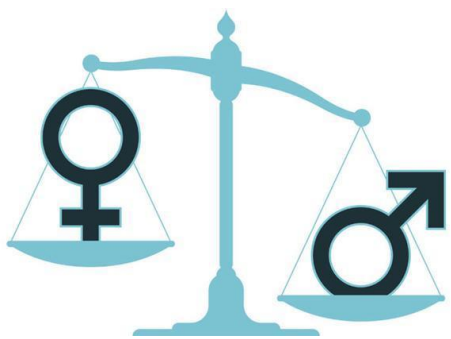
Megjithatë, konteksti socio-ligjor në të cilin funksionon teoria ligjore gjinore nuk është gjithmonë i njëjtë sepse rrethanat sociale ndryshojnë, ashtu si edhe mjedisi ligjor. Problemi i barazisë gjinore mbetet një nga problemet më të mëdha të ditëve të sotme dhe nuk merr vëmendjen e duhur. Ajo është ende e përfaqësuar gjerësisht në Kosovë, edhe pse ka vende ku situata është edhe më e keqe. Kjo është arsyeja pse është kritike të diskutohet për barazinë gjinore dhe pse barazia duhet të jetë një prioritet kryesor në shoqëri. Fillimisht, barazia gjinore nënkupton barazinë midis burrave dhe grave në jetën shoqërore. Më saktësisht, marrja e statusit të barabartë në shoqëri nga burrat dhe gratë. Ekziston një nivel i caktuar i barazisë gjinore në Kosovë, i cili është shumë më i lartë se në vendet tjera. Fatkeqësisht, barazia gjinore është një çështje madhore në disa vende dhe asgjë nuk flitet për të. Edhe pse Kosova ende nuk e ka arritur barazinë e plotë gjinore, gjërat janë duke u përmirësuar, gjë që duhet të shërbejë si inkurajim në të ardhmen. Nëpërmjet dokumenteve të politikave, procesi i anëtarësimit në BE mund të përshpejtojë arritjen e barazisë gjinore.

Është e pamohueshme që çështja e barazisë gjinore do të ekzistojë gjithmonë në shkallë të ndryshme. Është gjithashtu e rëndësishme të theksohet se ndërsa jemi të gjithë të barabartë, nuk jemi të gjithë njësoj. Çfarë nënkupton kjo? Si fillim, ne nuk jemi të gjithë njësoj sepse dallojmë sipas gjinisë, secili prej nesh ka karakteristika unike personale dhe secili prej nesh ka mënyrën e të të menduarit. Megjithatë, ne JEMI të barabartë. Pavarësisht dallimeve tona, ne të gjithë kemi nevojë për të njëjtat të drejta, të njëjtin status në shoqëri dhe të gjithë duhet të jemi të barabartë në çdo mënyrë, sepse vetëm sinergjia e të gjitha veprimeve tona individuale dhe kolektive do të çojë në zbatimin dhe respektimin e të drejtave themelore të njeriut dhe në këtë mënyrë në reduktimin e diskriminimit gjinor.

³ Ligji Nr.05/L-020 për Barazi Gjinore

HISTORIKU

Në vitin 2004, Kosova miratoi Ligjin e parë për Barazinë Gjinore. Që nga ajo kohë, institucionet kanë ndërmarrë hapa të mëtejshëm për të përmirësuar kornizën ligjore dhe institucionale të barazisë gjinore. Në vitin 2015, Kuvendi i Kosovës miratoi rregullore të reja ligjore për barazinë gjinore, ndalimin e diskriminimit dhe ligjin e ri për Institucionin e Avokatit të Popullit. Në pushtetin legjislativ është një komision parlamentar që merret me barazinë gjinore, ndërsa në pushtetin ekzekutiv është Agjencia për Barazi Gjinore, që është në varësi të Kryeministrit. Të gjitha ministritë kanë zyrtarë për barazi gjinore. Në nivel lokal, ekzistojnë edhe komisione në kuvendet komunale që merren me çështjet e barazisë gjinore, si dhe zyrtarë komunalë për barazi gjinore. Megjithatë, në Strategjinë aktuale për zhvillim kombëtar të Kosovës, vetëm dy nga 34 synimet kanë të bëjnë me çështjet gjinore. E para i referohet rritjes së shkallës së regjistrimit të fëmijëve në institucionet parashkollë si mekanizëm për lehtësimin e punësimit të grave, ndërsa e dyta i referohet zgjerimit të qasjes së grave në të drejtat e tyre pronësore.

Pavarësisht kornizës ligjore dhe praktike të politikave për barazinë gjinore, dhuna me bazë gjinore vazhdon. Përveç dhunës seksuale, dhuna në familje dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore janë ende të përhapura. Prandaj, korniza ligjore ekziston dhe garanton në masë të madhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe të drejtave themelore në përputhje me standardet evropiane. Kosova ka treguar përkushtim për zgjidhjen e pabarazisë gjinore, por duhet bërë më shumë për të siguruar të drejtat e pjesëtarëve të komuniteteve jo-shumicë, veçanërisht romëve dhe ashkalive, në mënyrë që të promovohet barazia gjinore në praktikë dhe të forcohet mbrojtja e të drejtave të komuniteteve jo-shumicë. Një tjetër temë kritike gjatë diskutimit për anëtarësimin e Kosovës në Bashkimin Evropian është mbrojtja e të drejtave të fëmijëve. Është e pamohueshme që mungesa e udhëzimeve administrative e pengon zhvillimin e ardhshëm në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve, e si rrjedhim edhe të vajzave, në këtë drejtim.

Sa i përket përfaqësimit të grave në procesin zgjedhor, korniza legjislativë për zgjedhjet ka mbetur e pandryshuar që nga viti 2010, me mospërmbushjen e pothuajse të gjitha rekomandimeve të dhëna më parë nga Bashkimi Evropian. Në këtë aspekt, Kosova duhet t'i zgjidhë të gjitha mangësitë dhe dispozitat kundërshtuese. Në këtë drejtim, partitë politike duhet të trajtojnë me kujdes problemin e barazisë gjinore në politikat dhe agjendat e tyre politike, duke hequr pengesat që i pengojnë gratë të marrin pjesë në mënyrë më efektive në jetën politike dhe publike të Kosovës.

Lidhur me barazinë midis grave dhe burrave në punësim dhe politika sociale, diskriminimi me bazë gjinore është ende i përhapur në punësim, promovim, paga dhe kohëzgjatje të kontratës. Në këtë kuptim, rolin kyç në punësimin dhe avancimin e grave në karrierë e përfaqësojnë barrierat që kanë të bëjnë me kujdesin ndaj fëmijëve dhe angazhimet fleksibël të punës, por faktori më vendimtar është sigurisht kohëzgjatja e pushimit të lehonisë dhe mosrespektimi i rregulloreve ligjore nga punëdhënësit, veçanërisht në veri të Kosovës. Kur diskutohet për barazinë gjinore, është e pashmangshme të përmenden gratë në zonat rurale të cilat janë veçanërisht të prekura nga format bazë të diskriminimit, si qasja e kufizuar në të drejtat pronësore, dhuna me bazë gjinore dhe mungesa e kujdesit për të moshuarit.

Prandaj, korrniza ligjore ekziston dhe garanton mbrojtjen e të drejtave themelore të njeriut dhe është harmonizuar me standardet bazë evropiane. Kosova ka treguar përkushtimin e saj për zgjidhjen e problemit të barazisë gjinore duke zbatuar më tej Ligjin për Barazi Gjinore në Procesin e Punësimit në Administratën Publike dhe duke përmirësuar bashkëpunimin ndërinstytucional në luftën kundër dhunës me bazë gjinore. Megjithatë, çështjet e të drejtave themelore duhet të vendosen më lart në axhendën politike dhe të bëhen përpjekje për të përmirësuar pozitën e gruas, e cila vazhdon të ketë pasoja të rënda jo vetëm për gratë që preken drejtpërdrejt, por edhe për të gjithë familjen, dhe në fund - për të gjithë shoqërinë.

Programi Kombëtar për Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit 2020-2025 dhe Agjenda e Reformës Evropiane, theksojnë se Kosova duhet të fuqizojë zbatimin e Ligjit për Barazi Gjinore dhe të ndër marrë veprime konkrete për të ofruar një strehë funksionale për viktimat e bazuara në dhunë gjinore për përafrimin e legjislacionit kombëtar me Bashkimin Evropian në drejtim të arritjes së barazisë gjinore dhe reduktimit të diskriminimit gjinor. Një hap themelor drejt përmirësimit të statusit të grave, veçanërisht kur diskutohet për veriun e Kosovës është fuqizimi ekonomik i grave dhe vazhdate përmes iniciativave financuese nga OSHC-të dhe aktivistë të tjerë që synojnë arritjen e barazisë gjinore, si dhe ngritjen e vetëdijes publike për rëndësinë e parandalimit dhe dhunës në familje dhe luftimin e stereotipeve gjinore. Prandaj, është thelbësore të ofrohet mbështetje për ndërmarrësi për gratë nga komunitetet jo-shumicë. Ligji i Punës i Kosovës duhet të bazohet në luftën e vazhdueshme kundër punësimit të pargjistruar, që prek kryesisht gratë, me fokus në punësimin ligjor, kushtet e punës dhe masat parandaluese, si dhe përmirësimin e koordinimit ndërmjet institucioneve përgjegjëse në parandalimin dhe shtypjen e "punës në të zezë". Për të rritur pjesëmarrjen e grave në vendimmarrje si në nivel lokal ashtu edhe në atë qendror, është gjithashtu i nevojshëm harmonizimi i ligjit të reformës zgjedhore me Ligjin për Barazinë Gjinore. Gjithashtu, zbatimi i Programit për Barazi Gjinore në Kosovë dhe krijimi i një sistemi për monitorimin e zbatimit të Ligjit për Barazi Gjinore është vendimtar. Mospërputhja e Ligjit Nr. 03/L-073 për Zgjedhjet e Përgjithshme dhe Ligjit Nr. 03/L-072 për zgjedhjet lokale me Ligjin nr. 05/L-020 për barazinë gjinore duhet të adresohet gjithashtu si pjesë e sistemit zgjedhor, me reforma, pasi kjo mospërputhje ishte veçanërisht e dukshme në zgjedhjet më të fundit për kryetar komune, të mbajtura në vitin 2021.

Edhe pse Kosova ka përparuar në aspektin e përmbajtjes dhe strukturës së sistemit legjislativ dhe disa modifikime janë të dukshme, Programi Kombëtar për Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit dhe Agjenda e Reformës Evropiane mbeten dokumentet kryesore strategjike kombëtare për planifikimin, zbatimin dhe monitorimin e zbatimit të të gjitha reformave të nevojshme për zbatimin e Agjendës së Reformës Evropiane dhe fazat e ardhshme të anëtarësimit në BE – veçanërisht kur flasim për reformat politike, ekonomike dhe të sundimit të ligjit.

REKOMANDIME

Përmirësimi i pozitës së grave dhe arritja e barazisë gjinore është një çështje e të drejtave të njeriut dhe një kusht për drejtësinë sociale, prandaj nuk duhet të duket e izoluar, si një çështje vetëm e grave, siç thuhet në Deklaratën e Pekinit (1995).

Barazia gjinore është një nga parakushtet kryesore për vendosjen e demokracisë, respektimin e të drejtave të njeriut, arritjen e paqes dhe drejtësisë sociale, prosperitetin ekonomik, zhvillimin e qëndrueshëm të shoqërisë dhe përmirësimin e marrëdhënieve shoqërore.

Barazia gjinore nënkupton pozitën, trajtimin dhe mundësitë e barabarta për gratë dhe burrat në realizimin e të drejtave të njeriut në të gjitha sferat e jetës shoqërore dhe private, dhe në mënyrë që Kosova të arrijë barazi të plotë gjinore, është e nevojshme të bëhen përpjekje shtesë për zbatimin efektiv të të drejtave themelore të njeriut.

In this sense, to reach European legislative requirements in terms of gender non-discrimination, Kosovo should:

Inkurajimi i qeverisë që në mënyrë aktive të punojë në harmonizimin e legjislacionit të Kosovës me acquis ligjore të BE-së në aspektin e barazisë gjinore dhe të kryejë monitorim të vazhdueshëm të zbatimit të tij.

Konsultimi dhe angazhimi me organizatat e shoqërisë civile, veçanërisht organizatat e shoqërisë civile të grave, në konsultime publike me fokus në proceset vendimmarrëse në nivel lokal.

Vazhdimi i kërkimit të mekanizmave në nivel lokal për zbatimin e masave më afirmative në lidhje me punësimin e grave.

Të fuqizohet zbatimi i Ligjit tashmë ekzistues për Barazinë Gjinore.

Të fuqizohet aplikimi i instrumenteve ekzistuese për mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

Miratimi i Ligjit për dhunën në familje dhe dhunën ndaj grave në mënyrë që të minimizohet dhuna me bazë gjinore.

Rritja e përpjekjeve që synojnë funksionimin e duhur të sistemit të mbrojtjes, parandalimit dhe gjyqimit të të gjitha formave të dhunës me bazë gjinore.

Miratimi i akteve nënligjore që do të rezultojnë nga Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe në atë kuptim do të fuqizonin mbrojtjen e fëmijëve.

Krijimi i një mekanizmi të qëndrueshëm të qeverisë që do të mundësonte monitorimin e respektimit të të drejtave themelore të njeriut dhe barazisë gjinore, si në nivel qendror ashtu edhe në atë lokal.

Transferimi i kostos së pagesës së pushimit të lehonisë nga punëdhënësit në Qeveri, në mënyrë që të shmanget abuzimi apo mosrespektimi i dispozitave ligjore nga punëdhënësit. Njëkohësisht, duhet të vendosen sanksione më të forta ndaj punëdhënësve që nuk respektojnë dispozitat bazë të Ligjit të Punës.

Harmonizimi i ligjit të punës me Direktivën e BE-së për raportin punë-jetë, me fjalë të tjera, zvogëlimi i diskriminimit në tregun e punës, përqindjen e pagave të ulëta kryesisht për gratë, qasjen e kufizuar në kujdesin për fëmijët dhe të moshuarit dhe zvogëlimi i përqindjes së vendeve të lira pune të përshtatshme për gra me familje.

Të forcohet roli i Agjencisë për Barazi Gjinore në promovimin e mosdiskriminimit ndërmjet gjinive, duke përmirësuar gjithashtu koordinimin e zyrtarëve për barazi gjinore në ministri dhe komuna në mënyrë që rolet e tyre të harmonizohen plotësisht.

Garantimi i pajtueshmërisë më të madhe të Kodit Penal të Kosovës me Konventën e Stambollit në mënyrë që të zvogëlohet përqindja e dhunës në familje dhe formave të tjera të dhunës me bazë gjinore dhe t'u ofrohet të gjitha viktimave të dhunës ndihmë juridike plotësisht falas.

Përmirësimi i funksionimit të mekanizmave komunalë për parandalimin e dhunës në familje dhe sigurimi i strehimoreve të standardizuara dhe të koordinuara për viktimat e dhunës në familje dhe trafikimit të qenieve njerëzore.

KONKLUZIONE

Gratë dhe burrat në Kosovë janë ligjërisht të barabartë, që do të thotë se gëzojnë të njëjtat të drejta të garantuara me Kushtetutë dhe rregullore pozitive. Kosovë ka bërë shumë gjatë viteve të fundit për të përmirësuar kornizën legislative dhe institucionale për garantimin e barazisë gjinore dhe mbrojtjes nga diskriminimi. Duke vepruar kështu, u demonstrua një masë të caktuar vullneti politik dhe dëshirë për të adresuar çështjen e barazisë gjinore, e cila është identifikuar si një çështje kyçe në politikën e Bashkimit Evropian. Konteksti më i gjerë i integritimeve evropiane, si dhe obligimet që i janë ngarkuar Kosovës në drejtim të harmonizimit të legjislacionit dhe politikave me proceset ligjore të Bashkimit Evropian, padyshim që kontribuojnë në zhvillime të favorshme, ndër të tjera në sferën e barazisë gjinore.

Barazia gjinore midis gjinive, megjithatë, de facto nuk është arritur. Gjithçka e thënë deri më tani tregon nevojën për një avokim më të gjerë për zbatimin e zgjidhjeve ekzistuese në praktikë, si dhe zhvillimin e një metodologjie të qartë për monitorimin e zbatimit të zgjidhjeve në praktikë për të vlerësuar nivelin e barazisë së arritur dhe për të propozuar ndryshime të përshtatshme në rregullore dhe politika, të cilat do të mundësonin zhvillimin e mëtejshëm të bazuar në evidencë empirike, në politikat e mundësive të barabarta. Është thelbësore të vazhdohet rritja e njohurive dhe fuqizimi i kapaciteteve të të gjithë akterëve përkatës, pra autoriteteve dhe institucioneve kompetente, në kuptimin e konceptit të barazisë gjinore dhe njohjen e situatave në të cilat shkelet parimi i barazisë gjinore. Në këtë drejtim, duket veçanërisht i rëndësishëm informimi dhe trajnimi i punonjësve në institucionet që vijnë në kontakt me rastet e dhunës ndaj grave, veçanërisht dhunën në familje dhe marrëdhëniet me partnerët, se si të trajtohen në një mënyrë që garanton mbrojtje efektive të viktimave dhe parandalon pasojat fatale, si dhe trajtimin e merituar të abuzuesve.

Pavarësisht se publiku e njeh dhe e mbështet konceptin e barazisë gjinore, dhe se çështja e barazisë gjinore është bërë më e dukshme, është vërejtur se si shoqëria jonë i përmbahet disa qëndrimeve tradicionale, pra stereotipave për rolet gjinore, të cilat sigurisht kontribuojnë në vazhdimësinë e pabarazisë gjinore. Përveç kësaj, disa besojnë se gratë dhe burrat janë të barabartë në shoqërinë tonë dhe se nuk nevojiten veprime. Kjo çon në përfundimin se është e nevojshme të vazhdohet puna për ndërgjegjësimin e masës së gjerë për barazinë gjinore në mënyrë që të zberthehen dhe skualifikohen qëndrimet e rrënjësura për rolet gjinore. Në këtë drejtim, është e nevojshme që procesi arsimor, programet dhe përmbajtjet të bëhen të ndjeshme në aspektin gjinor, në mënyrë që fëmijët të mësojnë që në moshë të hershme të kuptojnë dallimet gjinore dhe si të e respektojnë diversitetin, si dhe të respektojnë mundësitë dhe të drejtat e barabarta për të gjithë. Së fundi, është thelbësore të punohet në përmirësimin e raportimit të mediave me ndjeshmëri gjinore, sepse media është një mjet i rëndësishëm për krijimin e përfaqësimit të grave dhe barazisë gjinore.

